INSATS #10

OKTOBER 2014

Raif Badawi, Chelsea Manning och Erkin Musajev, tre av fallen i kampanjen *Skriv för frihet.*

2 DAWIT ISAAK FYLLER 50 ÅR

Den 23 september 2001 greps den svensk-eritreanske journalisten Dawit Isaak i Eritrea. Sedan dess har han suttit fängslad utan rättegång och under ohyggliga förhållanden. Den 27 oktober fyller Dawit 50 år. Skicka en födelsedagshälsning till honom!

4-8 SKRIV FÖR FRIHET

Den 10 november-14 december genomförs årets upplaga av kampanjen Skriv för frihet. Här hittar ni den information ni behöver för att påbörja er planering. För mer information, handledning, materialbeställning, brevförslag, tips och goda råd med mera, se **aktivism.amnesty.se/sff**

2 UNGDOMSTRÄFF **9** AGERA FÖR MARYAM AL KHAWAJA! **9-10** 50 ÅR I SVERIGE

AMNESTY INTERNATIONAL

DAWIT ISAAK FYLLER 50 ÅR!

Den 27 oktober fyller Dawit Isaak 50 år. Det blir hans trettonde födelsedag i fängelse. Det blir hans trettonde utan att få kramar av barnen som nu nästan är vuxna.

Den 23 september var det 13 år sedan Dawit Isaak, tillsammans med nio andra journalister, greps och fängslades. De var bara några av de hundratals människor som i skuggan av vad som hänt vid World Trade Center i New York drabbades av den eritreanska regimens tillslag mot oppositionen i landet.

I maj 2001 hade några högt uppsatta politiker publicerat ett öppet brev i vilket de uppmanat president Afewerki att genomföra demokratiska reformer och låta mänskliga rättigheter råda i Eritrea. De anklagades av myndigheterna för att destabilisera landet. Tidningen Setit, vars ena ägare var Dawit Isaak, publicerade ett svar från politikerna. Resultatet blev att all oberoende media stängdes. När Dawit och de andra journalisterna protesterade mot detta greps de.

Idag sitter de flesta av dem som greps fortfarande fängslade. Ingen av dem har åtalats för något brott, än mindre ställts inför rätta. År 2005 släpptes Dawit Isaak några dagar för sjukhusvård. Han greps dock igen och sedan dess vet ingen var han finns. Myndigheterna vägrar uppge var han hålls fängslad eller om han ens är i livet.

Vi vill uppmärksamma födelsedagen genom att lämna över hälsningar till Dawit via Eritreas ambassad för att visa att vi är många som tänker på honom. Vi har förberett fyra olika hälsningar, som ni hitar på **aktivism.amnesty.se/dawit,** och vi hoppas att ni alla vill delta i hälsningen:

- Ta bilder på er själva med födelsdagshälsningarna till Dawit (att göra en egen hälsning går också bra)
- Skicka bilderna till caroline@amnesty.se eller till @AmnestySverige på Twitter
- Sprid uppmaningen till andra via e-post och sociala medier!
- På sektionens hemsida har vi Dawits fall som Månadens aktion under oktober. Skriv under vädjandet och sprid aktionen vidare!

ANDREA BODEKULL
KAMPANJER OCH AKTIONER / 08-729 02 26 / ANDREA.BODEKULL@AMNESTY.SE

NATIONELL UNGDOMSTRÄFF 7-9 NOVEMBER

Nu när hösten närmar sig och allt känns lite regnigt och mörkt är det äntligen dags att tända Amnestyljuset med resten av Sveriges ungdomar. Kom till den nationella ungdomsträffen för inspiration, givande föreläsningar, workshops och nya kontakter.

Höstens nationella ungdomsträff hålls i Örebro den 7-9/11 och kommer att fokusera på de globala kampanjerna *Stoppa tortyren* och *Skriv för frihet*. Under träffen kommer vi dels att lära oss mer om kampanjerna men även arbeta kreativt runt dem. Ni kommer att kunna delta i workshops och få möjligheten att socialisera och nätverka. Vi hoppas även kunna locka med flera spännande föreläsare kopplade till våra kampanjer. Programmet startar fredag den 7 november kl 20:00 med lite mat, sällskap och ett överflöd av namnlekar, och slutar vid 15:00 på söndagen.

Ni anmäler er till träffen via formuläret på **aktivism.amnesty.se** > Gå på möten & utbildningar > Ungdomsträffar

Tänk på att ni inte är anmälda förrän ni mottagit ett bekräftelsemail, i detta mail får ni även ett formulär för att kunna ansöka om resebidrag. **Max två deltagare per grupp får anmäla sig till träffen.**

Arrangörer för träffen är ungdomsrådet, tillsammans med personal från sekretariatet. Under helgen kommer ni även få möjlighet att lära känna oss i rådet lite mer, och få information om vad vårt arbete går ut på. Ta chansen att vara med på höstens höjdpunkt, vi ser fram emot att träffa er.

ANMÄLAN

Anmäl er senast den 23 oktober via formuläret på aktivism.amnesty.se. Om ni har frågor, kontakta Malin Österberg, ungdomssamordnare: 031-711 21 03, 070-744 16 70, **malin.osterberg@amnesty.se**

AMY FRAME
UNGDOMSRÅDET / AMY.LOVISA.F@GMAIL.COM

BESÖK FRÅN BAHRAIN

Fredagen den 12 september besöktes svenska sekretariatet av Nabeel Rajab från Bahrain. Nabeel är ledare för Bahrain Centre for Human Rights och chef för Gulf Centre for Human Rights. Nabeel frigavs i maj i år efter att ha suttit fängslad i två år.

Nabeel Rajab har länge varit öppet kritisk mot regimen och lett många fredliga protester. Han har varit aktiv i arbetet för frigivning av de politiska fångarna i Bahrain, bland dem

Nabeel Rajab och Christian Gräslund (och grupp 167 på fotot)

Abdulhadi Al-Khawaja, dansk-bahrainsk medborgare, och svensk-bahrainiern Muhammed al-Miqdad, båda dömda till livstids fängelse. De båda ingick i Bahrainfallet i Skriv för frihet 2013. Nabeel var i Sverige för att lyfta deras och de andra samvetsfångarnas fall med svenska myndigheter.

Nabeel har sedan han frigavs bott i London men berättade när han var här att han planerade att återvända till Bahrain trots risken att fängslas igen. Och just när jag skriver detta når mig nyheten att Nabeel knappt hann landa innan han greps och togs i förvar. Den 1 oktober hölls ett förhör med honom och anklagelserna handlar om att han på sitt Twitterkonto ska ha ”förolämpat” regeringsmyndigheter.

En av dem han träffade var Christian Gräslund, medlem i grupp 167, som arbetat för Nabeels frigivning. Även grupp 33 i Halmstad arbetade för Nabeels frigivning.

Se även sida 9 och vädja för Maryam al-Khawaja, dotter till Abdulhadi al-Khawaja.

ANDREA BODEKULL
KAMPANJER OCH AKTIONER / 08-729 02 26 / ANDREA.BODEKULL@AMNESTY.SE

SOM JAG SER DET...

Time can change me, but I can’t trace time.
David Bowie / Changes (1972)

Den 28 oktober 1964 bildades den svenska sektionen av Amnesty International formellt under ett konstituerande möte på ABF-huset i Stockholm. Ett av de beslut som togs under mötet var att skicka telegram med vädjanden för samvetsfångar i Spanien, Polen, Sydafrika och Portugal.

50 år (och två veckor) senare inleder vi kampanjen Skriv för frihet, då sektionen samlas i en vädjandekampanj för fall i Saudiarabien, USA, Norge, Indien och Uzbekistan. Amnestys själ och kärna - medkänslan och engagemanget för människor i mer eller mindre fjärran länder - är exakt densamma. Agerandet - att vädja till makthavare för att förändra enskilda människors liv - är exakt detsamma. Vid en ytlig jämförelse mellan det konstituerande mötet 1964 och årets kampanj tycks skillnaden mest bestå i att dåtidens svenska Amnesty-engagerade sig för fyra fall och dagens för fem fall.

Men visst, några saker har förändrats. Dåtidens svenska Amnesty rymdes bokstavligen i en sal, dagens har stöd av 100 000 medlemmar. Och dåtidens organisation byggde uteslutande på lokala grupper, medan dagens verksamhet når enskilda aktivister och medlemmar, lokala grupper, distrikt, nätverk och grupperingar med olika former av specialisering. Och telegrammen har ersatts av företeelser som e-post, Twitter och digitala vykort. Och våra arbetsområden har utökats och våra arbetsmetoder har förändrats. Och samarbetet med andra organisationer och människorättsförsvarare har fördjupats. Och vår internationella närvaro omfattar inte längre bara länder i västvärlden. Och våra kampanjer har förändrats, vår tillgänglighet har förändrats, profilen på våra medlemmar har förändrats och vårt kontor är större än någonsin. Annars är det mesta som vanligt.

Ja, sen har ju förstås världen i övrigt förändrats också. De fyra diktaturerna från 1964 är alla demokratiska stater idag. Det pålitliga kalla kriget har ersatts av nya komplicerade konflikter, ett stort antal forna kolonier har förklarat sig självständiga och bildat egna stater. Andra länder har ombildats och bytt namn, det rättsliga skyddet för mänskliga rättigheter har blivit starkare och Påven har ett konto på Facebook. Men annars är Amnesty samma organisation som vi var 1964 - det skiljer bara ett vädjandefall.

MATS ENGMAN
PROJEKTLEDARE, SKRIV FÖR FRIHET

LJUS

KATE BUSH
Comeback som liveartist efter ett litet uppehåll på 35 år - och det till enorma ovationer. Glad för hennes skull.

TAGGTRÅD

SPÖSTRAFF
Trebarnspapan Raif Badawi ska piskas offentligt vid 20 tillfällen utanför en moské. Det är bara så ofattbart ovärdigt!

SKRIV FÖR FRIHET 2014

Kampanjen startade i Warszawa 2001. En lokal Amnesty-grupp utmanade andra grupper i den polska sektionen* att delta i ett brevskrivningsmaraton. Under 24 timmar skulle de skriva så många vädjanden som möjligt. Fallen hämtades från Amnestys blixtaktioner, och när den första upplagan avslutades hade de deltagande grupperna skrivit 2 000 vädjanden.

Mycket har hänt sedan dess. Det polska brevskrivningsmaratonet har under kampanjnamnet Write for Rights blivit en angelägenhet för hela den internationella Amnestyrörelsen. Fjolårets kampanj anses ha varit Amnestys enskilt största kampanj någonsin, med totalt 2,3 miljoner underskrifter och aktiviteter. I Sverige har vi deltagit under kampanjnamnet Skriv för frihet sedan 2011.

Skriv för frihet sammanfattar på många sätt Amnesty som organisation. De tolv kampanjfallen speglar de flesta delarna av Amnestys åtagande och täcker alla regioner i världen. (I den svenska sektionen kommer vi arbeta för fem av fallen, se presentationer på sid 6-7). Bilden av Amnesty som en organisation där individer engagerar sig för andra individer är tydlig i kampanjen, liksom Amnesty som en organisation som visar solidaritet och stöd för andra människorättsförsvarare.

KAMPANJENS SYFTE

Huvudsyftet är att utöva påtryckningar och skapa förändring kring de tolv fallen. Kampanjen syftar också till att profilera Amnesty och att stärka vår organisation genom att rekrytera nya medlemmar och givare.

FALLEN

De fem fallen som den svenska sektionen ska arbeta med har i första hand valts med hänsyn till våra möjligheter att effektivt utöva påverkan. Vi har också valt fall som ligger i linje med de kampanjer som vi valt att prioritera det kommande året (Min kropp, mina rättigheter och Kampanjen mot tortyr). Bilderna på fallen ser ut som fotografier vid en första anblick, men är i själva verket bilder helt uppbyggda av ord i olika färgnyanser. Bilderna finns tillgängliga för nedladdning på **aktivism.amnesty.se/sff**.

BREVSKRIVNING / INSAMLING AV UNDERSKRIFTER

Precis som i Warszawa för 13 år sedan är det brevskrivning och insamling av underskrifter som är kampanjens mest centrala del. Ni som vill **skriva egna vädjandebrev** hittar instruktioner för brevskrivning, adresser och brevförslag i handledningen på: aktivism.amnesty.se/sff

Insamling av underskrifter kommer precis som förra året ske via **vykort och petitioner**. De går för all del att skicka direkt till respektive makthavare, men vi föredrar att ni samlar in dem och skickar dem till oss på sekretariatet vid kampanjens slut, senast den 19 december. Vi kan inte i skrivande stund säga hur alla kort och vädjanden kommer lämnas/skickas till mottagarna, men jag kan lova att de inte kommer missa budskapet att tusentals människor har tagit ställning och visat vad de tycker.

Den absoluta merparten av alla vädjanden kommer samlas in digitalt via **kampanjsidan www.amnesty.se/skriv**, där man kan underteckna vädjanden för alla fem fallen. Från sektionens sida kommer vi dra trafik till sidan via e-postutskick, via våra kanaler på sociala medier och via annonsering på Facebook. Sjalvfallet hoppas vi även att ni gör vad ni kan för att få folk att besöka sidan.

UTÅTRIKTADE AKTIVITETER

Som stöd för ert utåtriktade arbete tar vi fram affischer (A2) för de fem fallen + en affisch som presenterar kampanjen, samt laminerade fallpresentationer (A4) som ni kan använda i regn och rusk under hela kampanjperioden utan att de får så mycket som ett veck. Vi vet att många av våra grupper brukar delta på julmarknader, arrangera ljusmanifestationer, uppträda i Luciatåg, bjuda på glögg, ordna pepparkakskalas, hålla julkonserter, ställa till julfester eller liknande. Se till att era fallpresentationer, kort och petitioner ständigt är närvarande!

HÄLSNINGAR OCH SOLIDARITETSAKTIONER

Som ni ser på nästa uppslag går det att skicka **hälsningar** till alla fem kampanjfallen - antingen direkt till personerna i kampanjen (Chelsea Manning, John Jeanette Solstad Remø, Erkin Musajev), till deras närstående (Raif Badawi) eller till organisationer som representerar dem (Bhopal). Jag tror inte jag behöver påpeka vilken betydelse det har för dem vi arbetar för, eller deras familjer - se till att de alla känner att vi stödjer dem!

KAMPANJINSTRUKTIONER I KORTHET

Kampanjperiod: 10 november-14 december
Vykort och petiytioner: Sparas under kampanjens gång och skickas senast den 19 december till Amnesty International, Mats Engman, Box 4719, 116 92 Stockholm.
Kontaktuppgifter: Skickas snarast möjligt (senast inom en vecka) till Amnesty International, Johan Harlén, Box 4719, 116 92 Stockholm. Det går även bra att skicka kontaktuppgifter via e-post till johan.harlen@amnesty.se
Bilder (högupplösta): Skicklas snarast möjligt till kampanjfoton@amnesty.se. Ska innehålla ort, datum och en kort beskrivning av aktiviteten.
Redovisning av lokala aktiviteter: Vi ber er att så långt som möjligt dokumentera era aktiviteter, så att vi kan få en rättvisande bild av hela kampanjen. Ni får ett enkelt rapportformulär vid anmälan och vi är mycket tacksamma om ni använder det.

* Ska man vara noga så deltog faktiskt även några grupper utanför Polen redan första året, så kampanjen har varit en internationell angelägenhet från första början.

Via **vykortssidan vykort.amnesty.se** kan man på digital väg skicka hälsningar till två av fallen - Raif Badawi och Chelsea Manning. Att skicka en hälsning via sidan kostar lägst 30 kronor (man anger belopp själv), och man kan kan formulera texten och välja utformning av kortet själv.

Begreppet **solidaritetsaktion** missuppfattades på sina håll i samband med förra årets kampanj, men det handlar helt enkelt om att öppet visa sitt stöd för fallen i kampanjen. Ett exempel är det foto som togs av deltagarna på förra årets aktivistseminarium med texten Free Yorm Bopha - en bild som månaden senare publicerades tillsammans med liknande bilder i Cambodia Daily. Höjdhopparen Emma Greens regnbågsmålade naglar från förra årets friidrotts-VM är ett annat exempel på en lyckad aktion (tydligt ställningstagande / mycket uppmärksamhet). För oss som inte tillhör världseliten i höjdhopp går det bra ta ett foto av sig själv eller sin Amnestygrupp med ett av kampanjvykorten och lägga upp det som profilbild på Facebook. Självklart hindrar inget att ni är roligare än så...

KONTAKTUPPGIFTER

Både på kampanjsidan och på våra vykort och petitioner finns separata fält (avdelade med perforering) där man kan ange sina kontaktuppgifter om man vill veta mer om Amnesty eller är intresserad av att stödja oss som medlem, aktivist eller givare. De som lämnar telefonuppgifter kontaktas av våra ringare. De som lämnar e-postadresser får under en period på två månader sex e-mails från oss där vi presenterar Amnesty som organisation och de möjligheter som finns att aktivera sig och att stödja oss. Kontaktuppgifter är färskvara (det är lättast att ta tillvara personers intresse så snart som möjligt efter det väckts), därför uppmanar vi er att skicka oss de uppgifter ni samlat in så snart som möjligt, senast inom en vecka. De ska skickas till Johan Harlén på sekretariatet. Handlar det om en eller ett fåtal kontkatuppgifter går det även bra att skicka dem via e-post till **johan.harlen@amnesty.se**.

SPRID KAMPANJEN VIA SOCIALA MEDIER OCH E-POST!

Skriv för frihet innehåller flera digitala inslag som är lätta att sprida till sina vänner och bekanta. Uppmana dem att vädja för fallen via **www.amnesty.se/skriv**, att skicka en hälsning till Raif eller Chelsea via **vykort.amnesty.se** eller att följa Amnesty på **Facebook** (Amnesty International Sverige), **Twitter** (@AmnestySverige) och **Instagram** (@AmnestySverige).

Solidaritetsaktion, oktober 2013
(Yorm Bopha frigavs månaden därpå)

ARBETE GENTEMOT MEDIA

Vi uppmanar alla deltagande grupper att skriva **insändare** om kampanjfallen. Är ni flera grupper som arbetar gentemot samma tidning, så samordna er med varandra. Försök också få media att uppmärksamma era lokala aktiviteter. Instruktioner hittar ni på **aktivism.amnesty.se/sff**.

BILDER

En viktig del av kampanjen, både vad gäller att utöva påtryckningar för fallen och för att visa upp Amnestys verksamhet, är att samla in **bilder från lokala aktiviteter**. De bilder som håller bra kvalitet och är högupplösta kommer vi sprida via e-post eller sociala medier, samt genom att bidra med bilder till den internationalle kampanjen. Fota utav bara den, och skicka era bästa bilder (tillsammans med datum, ort och en kort beskrivning av aktiviteten) till **kampanjfoton@amnesty.se**.

HANDLEDNING, INSTRUKTIONER, TIPS OCH MATERIAL

Den viktigaste stödfunktionen under kampanjen är **aktivism.amnesty.se/sff**. Där kommer ni hitta allt material, information om fallen, tips på aktiviteter och instruktioner.

Vi är många på sekretariatet som arbetar med kampanjen, och vi vill ge er ett så bra stöd som möjligt. Om ni vill hålla lokala workshops om kampanjen kommer vi gärna och träffar er, i den mån det är genomförbart. Det går också naturligtvis bra att ringa om ni vill diskutera idéer eller om ni behöver hjälp.

ANMÄLAN

Ni anmäler er till kampanjen genom att fylla i er materialbeställning på **aktivism.amnesty.se/sff**. Helst vill vi ha era beställningar före den 27 oktober. (Det går bra att beställa material även senare än så, men då kan vi inte garantera att ni får ert material innan kampanjen drar igång). Alla deltagande grupper/distrikt kommer även få information och uppdateringar om kampanjen ungefär varannan vecka. Om ni har frågor som rör kampanjen så hör av er till mig. Lycka till!

MATS ENGMAN
PROJEKTLEDARE, SKRIV FÖR FRIHET
08-729 02 66
MATS.ENGMAN@AMNESTY.SE

All the News Without Fear or Favor
The CAMBODIA DAILY
Volume 56 Issue 65 Friday, November 22, 2013 1,800 riel/45 cents

SKRIV FÖR FRIHET-FALLEN

Beskrivningarna som ni hittar här intill är korta, och innehåller bara den mest grundläggande informationen om de fall vi kommer arbeta med under *Skriv för frihet*. För att kunna arbeta med fallen på ett bra sätt behöver ni även ta del av informationen på **aktivism.amnesty.se/sff**. Där hittar ni bland annat:

- fördjupning och bakgrundsinformation.
- brevförslag.
- adresser till makthavare.
- adressuppgifter och instruktioner för hälsningar.
- citat som kan vara användbara när ni arbetar med fallen.
- affischer för utskrift (A4, pdf).
- petitioner för utskrift (A4, pdf).
- bilder för nedladdning.
- filmklipp och intervjuer.

Till exempel kan nämnas att vi när det gäller Bhopal-fallet inte bara kommer vända oss till Indiens regering, utan även till Dow Chemicals - det företag som Amnesty anser har det juridiska ansvaret för katastrofen idag. En aktion riktad till Dow kommer påbörjas redan innan Skriv för frihet inleds, för att Amnesty vill sätta press på företaget att infinna sig i indisk domstol under förhandlingar som äger rum i november.

Uppdateringar om fallen och information om nya aktioner eller nytt material på hemsidan kommer ni få via kampanjutskicken till alla anmälda grupper och distrikt.

Det material kopplat till fallen som ni kan beställa via anmälningsformuläret är:

- vykort (A6).
- petitionsblock (A4, 50 sidor - rymmer 500 underskrifter per block).
- affischer (A2).
- fallbeskrivningar (A4, laminerade).

Ni bestämmer helt och hållet själva vilka av kampanjfallen ni väljer att arbeta med. Gör en rejäl inventering av vilka kanaler ni har tillgång till för att nå ut med information, och sätt gärna upp en utmanande målsättning för hur många underskrifter ni tror att ni kan samla in!

MATS ENGMAN
08-729 02 66 / MATS.ENGMAN@AMNESTY.SE

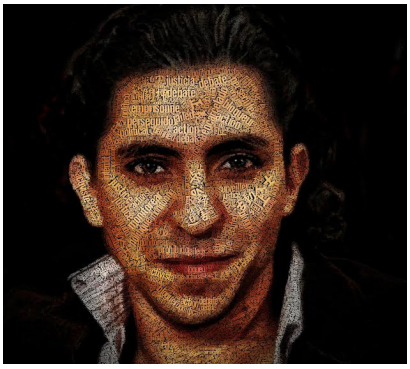

RAIF BADAWI
SAUDIARABIEN

I maj 2014 dömdes Raif Badawi till tio års fängelse för att ha startat en webbsida, Saudi Arabian Liberals, avsedd för diskussion om politik och samhällsfrågor i Saudiarabien. Han åtalades även för att ha förolämpat islam. Domen mot honom inkluderar även 1 000 piskrapp, tio års reseförbud och ett förbud mot att framträda i media.

Åtalet baseras både på artiklar som Raif själv skrivit, där han kritiserar religiösa myndigheter i Saudiarabien, och på texter skrivna av andra, som publicerats på hans webbsida. Åklagaren hade yrkat på att han skulle åtalas för ”apostasi” (när man lämnar sin religion), vilket är belagt med dödsstraff.

Raif är en av många aktivister i Saudiarabien som förföljs för att de uttrycker sina uppfattningar på internet. Facebook och Twitter är mycket populärt i landet eftersom människor inte offentligt kan ge uttryck för sina åsikter. Myndigheterna har reagerat på den växande debatten på internet genom att övervaka sociala media och genom att försöka förbjuda exempelvis Skype och WhatsApp.

Amnesty betraktar Raif Badawi som en samvetsfånge, som enbart fängslats för att han använt sin yttrandefrihet, och ser spöstraff som en grov form av tortyr.

Amnesty kräver:

- att Raif Badawi friges omedelbart och ovillkorligt, samt att domen ogiltigförklaras.
- att myndigheterna inte verkställer spöstraffet

Brevskrivning: Till Kung Abdullah Bin Abdul Aziz Al Saud
Hälsningar: Post till Raifs fru Ensaf Haidar, som lever i Kanada (skickas till kanadensiska sektionen av Amnesty) eller Twitter till Raifs eget konto (som sköts av hans fru).
Övrigt: Raifs spöstraff kommer att utdelas offentligt utanför en moské, där han efter fredagsbönen kommer bli slagen 50 gånger under en period på 20 veckor.

CHELSEA MANNING
USA

Chelsea Manning, menig soldat i USA:s armé, dömdes till 35 års fängelse den 21 augusti 2013 efter att ha läckt hemligstämplat amerikanskt regeringsmaterial till webbplatsen Wikileaks. Några av dokumenten påtalar vad som kan vara människorättskränkningar och brott mot den internationella humanitära rätten.

Chelsea säger att hon ville få igång en debatt om krigets kostnader och öka medvetenheten om den amerikanska militärens uppträdande i Irak och Afghanistan. Hon tilläts dock inte att som en del av sitt försvar säga att hon handlade i allmänhetens intresse. Dessutom riktades ytterligare anklagelser mot henne, bland annat att ha ”bistått fienden”.

Chelsea Manning satt frihetsberövad i tre år i väntan på rättegång och utstod under elva månader förhållanden som FN:s särskilde rapportör om tortyr beskrev som ”grymma och omänskliga”. Bland annat var hon placerad i en cell utan fönster där hon satt inlåst 23 timmar per dygn.

Amnesty anser att Chelsea Manning har utsatts för omänsklig behandling och att åtalspunkterna om att ha “bistått fienden” bör ses som ett försök att avskräcka framtida visselblåsare från att avslöja kränkningar av mänskliga rättigheter.

Amnesty kräver:

- att Chelsea Manning friges.
- att visselblåsare som avslöjar allvarliga övergrepp ska skyddas - inte straffas

Brevskrivning: Till President Barack Obama
Hälsningar: Post till Chelsea i fängelset. Chelsea fyller år den 17 december. Skicka gärna födelsedagshälsningar eller ordna ett födelsedagskalas och skicka en bild.
Övrigt: Chelsea hette tidigare Bradley, men har bytt kön under tiden i fängelse. Under kampanjen använder vi enbart namnet Chelsea, och ”hon” som pronomen, även när vi refererar till tiden före könsbytet.

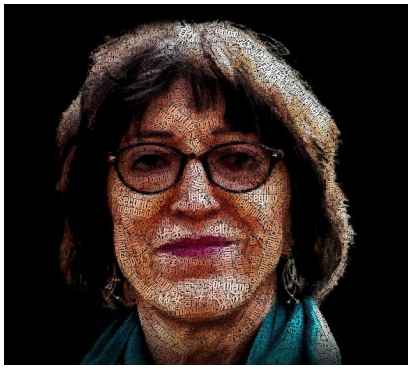

JOHN JEANETTE SOLSTAD REMØ
NORGE

John Jeanettes vänner kallar henne bara för Jeanette. Men offentligt använder hon hela sitt namn för att sätta fingret på den diskriminering som hon och andra transpersoner hela tiden ställs inför.

När hon kom ut som transperson 2010 var det förhållandevis enkelt för henne att byta namn. Men hon tilläts inte ändra sitt juridiska kön. Hon informerades om att hon måste genomgå ett obligatoriskt ”riktigt könsbyte” på Oslo universitetssjukhus. Det krävs en psykiatrisk diagnos som transsexuell för att få göra det kirurgiska ingreppet. Ingreppet som sådant är baserat på en primitiv metod från 1970-talet, som innebär att fortplantningsorganen avlägsnas – vilket leder till sterilitet. John Jeanette vägrar genomgå detta.

Det innebär att alla officiella dokument fortfarande omnämner henne som ”Herr” eller ”man”. Hennes identitet som transperson blir därmed offentlig och ofta föremål för kommentarer när hon måste uppvisa någon form av identitetshandlingar, exempelvis när hon checkar in på ett hotell eller lånar en bok på det lokala biblioteket.

Amnesty anser att John Jeanette har rätt att leva det liv hon vill leva, utan diskriminering och med den könsidentitet hon själv har valt.

Amnesty kräver:
- att lagen ändras så att John Jeanette kan byta kön utan obligatorisk medicinsk behandling eller krav på sterilisering.

Brevskrivning: Till hälsominister Bent Høie
Hälsningar: E-post direkt till John Jeanette eller post till John Jeanette (skickas till norska sektionen av Amnesty).
Övrigt: Norska Diskrimineringsombudsmannen publicerade den 9 september ett uttalande där man konstaterar att kraven på medicinsk behandling och sterilisering som krav för att byta juridiskt kön utgör diskriminering. I Sverige är det möjligt att byta juridiskt kön utan krav på sterilisering sedan 2013. Danmark ändrade sin lagstiftning i år. Se ytterligare information på sid 8.

FOLKET I BHOPAL
INDIEN

I december 1984 dödades mer än 22 000 människor i Bhopal i centrala Indien efter ett gasutsläpp vid en fabrik som tillverkade bekämpningsmedel. Än idag, 30 år senare, utgör föroreningar från kemikalier som lämnats kvar på det övergivna fabriksområdet allvarliga hälsorisker för lokalbefolkningen.

Många överlevande har drabbats av långvariga hälsoproblem, som andningssvårigheter, skador på inre organ, problem med immunförsvaret och gynekologiska sjukdomar efter att ha utsatts för gasen. De hälsoproblem som utsläppet orsakade anses ha förvärrats av att dricksvattnet i området är förorenat.

Under kampanjen lyfter vi särskilt fram aktivisterna *Rampyari Bai* och *Safreen Khan*. Rampyari har varit drabbad av cancer. Hennes svärdotter var gravid i sjunde månaden när utsläppet ägde rum och både hon och hennes barn dog strax därefter. Safreens far har haft allvarliga hjärtproblem, och hennes mor har problem med synen. Safreen har också berättat att många barn i hennes område föds med handikapp och missbildningar.

Amnesty anser att avtalet om kompensation som träffades 1989 mellan den indiska regeringen och de ansvariga företagen är helt otillräckligt. Det amerikanska moderbolaget har även vägrat inställa sig inför indisk domstol.

Amnesty kräver:
- att fabriksområdet saneras.
- att de företag som är ansvariga för gasutsläppet och den pågående föroreningen ställs till svars.

Brevskrivning: Till Premiärminister Narendra Modi
Hälsningar: Det kommer vara möjligt att skicka hälsningar till representanter för Bhopals folk, men någon mottagare är inte klar i skrivande stund.
Övrigt: Katastrofen inträffade naten till den 3 december. Koncentrera gärna era aktiviteter kring det datumet. Filmen *Bhopal - A prayer for rain,* med Martin Sheen i huvudrollen, kommer ha internationell premiär i anslutning till 30-årsdagen.

ERKIN MUSAJEV
UZBEKISTAN

Erkin Musajev, en före detta tjänsteman vid det uzbekiska försvarsdepartementet, dömdes 2007 till 20 års fängelse efter en rad bristfälliga rättegångar. Han greps året innan när han arbetade för ett FN-organ, och åtalades för spioneri och missbruk av FN:s tillgångar, något som han kategoriskt har förnekat.

Familjemedlemmar har berättat för Amnesty att Erkin under en månad fick utstå daglig misshandel, nattliga förhör och hotelser mot familjen innan han så småningom undertecknade en bekännelse, mot löfte om att hans familj skulle lämnas ifred.

Erkin ställdes inför rätta vid tre tillfällen - vid samtliga godkände domstolen som bevis bekännelser som de uzbekiska säkerhetsstyrkorna framtvingat genom tortyr. Domaren nekade också Erkin tillåtelse att kalla försvarsvittnen. Trots att Erkins advokater anfört flera klagomål har myndigheterna fortfarande inte utrett uppgifterna om att han blev torterad i fängelset.

Amnesty anser att Erkan ska friges omedelbart, med hänvisning till att upprepade krav på en ny, korrekt, rättegång ignorerats i åtta år.

Amnesty kräver:
- att Erkin Musajev friges.
- att uppgifterna om tortyr utreds och att de ansvariga ställs inför rätta.

Brevskrivning: Till Allmänna åklagaren Rashidzhon Kodirov
Hälsningar: Till Erkin i fängelset. Hälsningar måste skrivas på ryska eller uzbekiska. Det går även att skicka hälsningar till Erkins famlij, men av säkerhetsskäl kan vi inte ange deras adress på hemsidan, utan ni får skicka hälsningarna till sekretariatet.
Övrigt: Den 10 december är det 30 år sedan FN:s generalförsamling antog den Internationella konventionen mot tortyr. Koncentrera gärna era aktiviteter kring det datumet.

AMNESTY OCH TRANSPERSONER

Skriv för frihet-fallet *John Jeanette* innebär arbete inom ett helt nytt rättighetsområde för många av våra medlemmar. Frågan om ”juridiskt kön” är komplicerad, och det är förståeligt om man känner sig osäker inför att arbeta med den. I väntan på en genomarbetad ”frågor-och-svar” får ni här några förtydliganden.

TRANSPERSONER

Transsexualism är den psykologiska benämningen av det tillstånd då en person inte längre anser sig tilhöra sitt biologiska kön, något som ofta medför stora problem. Det är ett faktum att personer med transsexualism mår sämre än genomsnittet och är mycket kraftigt överrepresenterade bland personer som begår självmord. Det är även ett faktum att de flesta mår bättre när de väljer att leva med det könsuttryck de identifierar sig med.

KÖNSBYTE / KÖNSKORRIGERING

Många - men långt ifrån alla - personer med transsexualism väljer inte bara att ändra sitt könsuttryck, utan genomgår även hormonbehandlingar och kirurgiska ingrepp i syfte att efterlikna det andra biologiska könet. Behandlingarna/ingreppen kan vara mycket omfattande, påfrestande och smärtsamma, och många vill därför få sitt nya kön bekräftat utan att korrigera sin kropp eller sina könsdelar.

JURIDISKT KÖN

Att byta någons kön är, ur juridisk synvinkel, mest en formalitet. Den främsta konsekvensen är ett nytt personnummer. Men för den berörda personen kan förändringen vara mycket betydande. Det innebär ett erkännande av den nya könsidentiteten och kan ha stora praktiska konsekvenser, som till exempel att man slipper förklara intima och djupt personliga ställningstaganden för personal i en passkontroll.

EN MÄNISKORÄTTSFRÅGA!

Det internationella skyddet av de mänskliga rättigheterna vad gäller sexuell läggning och könsidentitet finns sammanfattat i *Yogyakartaprinciperna*, vars viktigaste princip (nr 3) är allas rätt till erkännande inför lagen, vilket inbegriper frågan om könsidentitet. Att välja sin könsidentitet, och därmed även juridiskt kön, är enligt Amnestys mening en individuell rättighet.

Egentligen är frågan kanske inte så svår, när jag tänker efter. Möjligheten att byta kön är ett faktum. Vad det handlar om är ifall statliga myndigheter ska tvinga vissa medborgare att sterilisera sig, och kräva att få inspektera deras könsdelar. Jag röstar på NEJ.

MATS ENGMAN

”OLYCKOHJUL” OM ABORTLAGSTIFTNING

Den 27-28 september var det dags för aktionsdagar kring det totala abortförbudet i El Salvador. Över 45 grupper från hela landet hade anmält sig till kampanjen, och många av dem passade på att vara ute på stan och synas i samband med den internationella dagen för avkriminalisering av abort den 28 september.

Vi har haft informationsbord och namninsamlingar på allt från bibliotek till köpcentrum över hela landet. I Göteborg bjöd kvinnorättsgruppen tillsammans med hälso- och sjukvårdsgruppen in till en eftermiddag med samtal, filmvisning och diskussion på temat abort. I Vällingby Centrum hade grupp 130 skapat ett “Olyckohjul” - genom att snurra på hjulet fick besökarna möjlighet att lära sig mer om hur abortlagstiftningen ser ut i olika länder. Som ni kan se på bilden så gavs det även en möjlighet att erövra vår fina MKMR tatuering, något som många tog chansen att göra.

Karin Broberg från grupp Grupp 130 presenterar olyckohjulet i Vällingby Centrum

Kampen för ändrade villkor i El Salvador slutar inte med det här. Kampanjen fortsätter även under hela oktober och under vecka 40, i samband med den internationella dagen för avkriminalisering av abort, gör många ungdomsgrupper runt om i landet diverse aktioner på sina gymnasieskolor. Planer finns även på att genomföra ett midnattslopp i Karlstad. I nästa nummer av Insats återkommer vi med mer information och resultatet av kampanjen. Tänk på att det går att fortsätta agera på materialet under hela oktober.

Aktionsdagarna kring El Salvador är en del av den långsiktiga kampanjen Min Kropp Mina Rättigheter som pågår till december 2015. Den 26 september släpptes även den efterlängtade hemsidan för kampanjen minkropp.amnesty.se, där man bland annat kan göra ett quiz för att testa sina kunskaper om sexuella och reproduktiva rättigheter.

Tack alla fantastiska aktivister för arbetet som ni gjort och planerar att göra framöver, vi ser fram emot att besöka El Salvadors ambassad senare i höst och överlämna alla namnunderskrifter.

MALIN ALFREDSSON
PRAKTIKANT, GÖTEBORG / 031-711 21 60 / MALIN.ALFREDSSON@AMNESTY.SE

VÄDJA FÖR MARYAM AL-KHAWAJA!

Maryam Al-Khawaja, som medverkade under aktivistseminariet förra året, greps i Bahrain den 30 augusti på flygplatsen i Bahrains huvudstad Manama, enligt uppgift för att ha attackerat två poliser i samband med att ha blivit kroppsvisiterad. Den 18 september släpptes hon mot borgen, men åtalet för att ha attackerat och skadat poliserna kvarstår. Rättegången inleds den 1 oktober.

Amnesty anser att den verkliga orsaken till åtalet är Maryam Al-Khawajas engagemang för mänskliga rättigheter. Skriv till myndigheterna i Bahrain och kräv att åtalet mot henne läggs ner och att människorättsförsvarare ska ha rätt att utöva sitt arbete utan hot eller trakasserier.

BOB VELLUCCI
BLIXTAKTIONER / 08-729 02 36 / BOB.VELLUCCI@AMNESTY.SE

King Shaikh Hamad bin ‘Issa Al Khalifa
Office of His Majesty the King
P.O. Box 555
Rifa’a Palace, alManama, Bahrain

Your Majesty,

May I take this opportunity to appeal to Your Majesty to drop the charge against Maryam AlKhawaja since it is motivated by the legitimate exercise of her right to freedom of expression.

Moreover, I urge Your Majesty to respect and protect the right to freedom of expression and ensure that all human rights organizations and human rights defenders are able to carry out their work without hindrance, intimidation or harassment.

Respectfully yours,

SVENSKA AMNESTY 50 ÅR!

Formellt bildades den svenska sektionen av Amnesty International, den 28 oktober 1964. Det hade dock funnits en Amnestyavdelning i Göteborg som startade 1962. Vid det konstituerande mötet på ABF-huset i Stockholm valdes advokaten Hans Göran Franck till sektionens förste ordförande. Per Wästberg talade om situationen för de politiska fångarna i Sydafrika och den nybildade Amnestysektionen beslutade att skickade fyra telegram: till Spaniens statschef general Franco och till premiärministrarna i Polen, Sydafrika och Portugal med uppmaning att släppa samvetsfångar fria. Medlemsavgiften sattes till tio kronor per år.

1960-TALET

I starten var det fokus på de glömda fångarna – samvetsfångarna. Grupperna arbetade efter den så kallade ”tre-principen”, vilket innebar att varje grupp arbetade med tre fall från olika politiska system och olika delar av världen; en fånge från ett kommunistiskt land, en från ett västerländskt och en från tredje världen. Syftet var att tydligt visa på Amnestys oberoende och opartiskhet. I slutet av 1960-talet hade svenska Amnesty 3 000 medlemmar och hela 195 arbetsgrupper.

1970-TALET

Tio år senare hade medlemsantalet femdubblats till 15 000 och antalet grupper var 250. Från att från början mest varit ett storstadsfenomen hade nu Amnesty medlemmar och grupper från hela Sverige. En stor tillströmning skedde år 1972 då Amnesty genomförde den första kampanjen mot tortyr. Det var också första gången grupperna arbetade med en tematisk kampanj - inte enbart med samvetsfångar. Även på den tiden användes namninsamlingar som en kampanjmetod. Trots avsaknad av webbaktioner och internet lyckades grupperna samla in 208 000 namnunderskrifter – en imponerande siffra!

År 1973 störtades president Allende i Chile och Pinochet tog makten. Känslan av avsky mot militärjuntans övergrepp och solidaritet med det chilenska folket ledde till att många sökte sig till Amnesty.

1970 fick svenska Amnesty en ny ordförande, Thomas Hammarberg. Vi började även aktiv arbeta mot dödsstraff. Det skrevs officiellt in i mandatet först 1974, efter många år av heta debatter om det verkligen var en fråga för Amnesty. Arbetet mot dödsstraff fick rejäl fart efter den internationella konferensen om dödsstraff som hölls i Stockholm 1977. Det var också det året som Amnesty fick Nobels fredspris. År 1977 hade endast 16 länder avskaffat dödsstraffet i sin lagstiftning. I dag är siffran 98 och Amnesty arbete har definitivt haft en betydelse i kampen mot dödsstraff.

Dödsstraffskonferens, 1977

Nobels fredspris, 1977

1980-TALET

Detta var ett decennium av stor tillväxt inom Amnesty, inte bara i Sverige där vi växte från 15 000 till 52 000 på tio år. Svenska Amnesty fick sin första generalsekreterare, Anita Klum.

Under 1980-talet utvidgades vårt åtagande till att också inkludera arbete mot påtvingade försvinnanden. Framför allt i militärdiktaturer, men också i andra länder, använde sig stater av metoden att låta regimkritiker ”försvinna” i stället för att fängsla dem. Svenska sektionen var drivande i att detta skulle bli ett arbete för Amnesty.

1990-TALET

På det internationella rådsmötet i Yokohama 1991 fattades det epokgörande beslutet att Amnesty skulle arbeta för homosexuellas rättigheter, en fråga som diskuterats i flera år och där rörelsen varit väldigt splittrad. Ett annat epokgörande beslut var att hela FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna skulle rymmas inom Amnestys mandat. Inte bara de medborgerliga och politiska, som tidigare varit basen i Amnestys arbete, utan också de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. Det var dock ett lite försiktigt första kliv eftersom arbetet med ESK-rättigheterna inledningsvis enbart skulle drivas i undervisningssyfte inte som kampanjer.

Amnestys globala kampanj mot ”försvinnanden” och politiska mord genomfördes 1991. Amnestygrupper över hela Sverige ställde upp och genomförde en stafett från distrikt till distrikt med namnunderskrifter. Kampanjen inleddes med en fackelmanifestation på Sergels torg med tal av de tre bröderna Bourequat, som suttit fängslade i 18 år i Marocko. I elva år hölls de i totalisolering i det ökända Tazmamertfängelset och fick inte lämna sina celler en enda gång.

År 1996 var svenska Amnesty värd för en stor internationell konferens om tortyr med 120 deltagare och experter från FN, Europarådet, människorättsorganisationer och polisväsendet.

2000-TALET

På det internationella rådsmötet i Dublin 2001 var det dags för ännu ett banbrytande beslut, en av Amnestyrörelsen heliga kor slaktades – principen om att inte arbeta på eget land. 2004 inleddes kampanjen ”Stoppa våldet mot kvinnor” och det var också första gången som svenska Amnesty gjorde utredningar om förhållanden i Sverige, som ledde till rapporter om bristerna i stödet till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer. Vårt arbete för att lyfta kränkningar av ekonomiska, kulturella och sociala rättigheter tog också fart genom kampanjer som bland annat ställde krav på företag. Det gällde bland annat bristen på anvarsutkrävande för giftkatastrofen i Bhopal. Vi tog också upp de förödande verkningarna av Shells oljeutvinning för lokalbefolkningen i Nigerdeltat.

NUTID

Från att ha varit en organisation som för 50 år sedan enbart arbetade för samvetsfångar, driver vi idag kampanjer mot mödradödlighet, kräver avkriminalisering av aborter, stopp för tvångsvräkningar och diskriminering av romer. Vi rapporterar om de vidriga övergreppen som begås av den Islamistiska staten, IS, i Syrien och norra Irak och ställer krav på EU:s länder att ta ansvar och förhindra de fruktansvärda båtkatastroferna i Medelhavet, där människor på flykt undan krig och förföljelse försöker ta sig över till Europa i överfulla sjöodugliga båtar.

Vi fortsätter vårt arbete för samvetsfångar, för ett totalt avskaffande av dödsstraffet, liksom vår kamp mot tortyr, där vi just nu genomför vår fjärde globala kampanj. Vi har åstadkommit mycket under 50 år och får ofta bevis för att vårt arbete har räddat liv och förbättrat situationen för andra. Men Amnesty behövs lika mycket idag som för 50 år sedan!

ELISABETH LÖFGREN
PRESSEKRETERARE
08-729 02 20
ELISABETH.LOFGREN@AMNESTY.SE

Manifestation med bröderna Bourequat från Marocko, 1991

Kampanjen *Stoppa våldet mot kvinnor*, 2004

AMNESTY INTERNATIONAL

ADRESS: Box 4719, 116 92 Stockholm (besöksadress: Alsnögatan 11)
TELEFON: 0771-AMNESTY, **FAX:** 08-729 02 01, **E-POST:** info@amnesty.se
WEBB: www.amnesty.se
MEDLEMSSIDOR: medlem.amnesty.se
Användarnamn: amnesty2014, Lösenord: solidaritet
PLUSGIRO: 90 00 72-0 **BANKGIRO:** 900-0720

STÖD FÖR AKTIVA AMNESTYMEDLEMMAR

INSATS: Månatligt kampanj- och informationsutskick
medlem.amnesty.se/insats (kräver inloggning)

AKTIVISTPORTALEN: Kampanjinformation, material, tips, instruktioner och riktlinjer för Amnestyaktivister
aktivism.amnesty.se